

Thăm bà Biên đầu năm 2025

VQH

Bắc Ninh, 15-1-2025

✕

Bà ngoại mà trong nhà vẫn gọi là “bà Biên” thực ra tên thật là Huỳnh Thị Xá (1918-2008).

Tôi đề tặng cuốn ngụ ngôn [*Wild Wise Weird*](#) ngay trang đầu tiên dành riêng cho “bà Biên”. Cuộc sống quanh nếp nhà vách bùn trộn rơm, cửa nửa ép, mái giấy dầu, với ruộng muống, giàn mướp, ray đay, mồng toi, ao cá, chuồng lợn, đàn vịt, tổ ong với bà Biên... đã khiến cho [ông Bói Cá kỳ quái ra đời](#) gần 40 năm sau.

Nhân ngày đầu năm 2025, cũng là cuối năm âm lịch Giáp Thìn, gia đình thăm viếng bà.

Người lớn tuổi nhất của “đoàn” là con trai trưởng mà bà mang tên, là bác tôi, Trương Biên, một trong những giáo sư vật lý hạt nhân thế hệ sớm nhất của Việt Nam. Vùng miền nơi sinh ra bác tôi hay gọi là cả bác lẫn chú là “cậu”, nên tôi từ bé gọi là “cậu Biên”.

Hồi nhỏ ở với bà, câu mà bà thường nói mở đầu là: “Cậu Biên này...”. Đó chính là người lớn tuổi trong ảnh.

Cho nên, cậu Biên cũng chính là nhân vật “physicist” trong truyện số 1 của cuốn *Meandering Sobriety*, có tựa đề “The problem of a problem solver is... the problem”.

Thời bé học phổ thông, ông chính là người khiến tôi say mê môn vật lý, và học toán. Ông rất ít nói, nhưng có một câu ngắn gọn nói khi tôi học cấp 2 mà tôi nhớ mãi: “Muốn hiểu biết vật lý, trước tiên phải nắm vững kiến thức toán học đã”. Câu nói này khiến tôi từ cuối cấp 2 đã tham gia kỳ thi học sinh giỏi toán sơ cấp phổ thông lần đầu tiên trong đời, khoảng năm 1983.

Từ những năm 1960s, những công việc của cậu Biên làm vẫn còn đó, mà ngày nay nhờ có Internet, có thể tìm thấy rất dễ dàng, chẳng hạn như Beznogikh et al. (1969, 1972).

[Journals & Books](#)
[Help](#)

[Access through your organization](#)
[Purchase PDF](#)

[Article preview](#)
[Abstract](#)
[References \(6\)](#)
[Cited by \(126\)](#)

Physics Letters B
 Volume 30, Issue 4, 13 October 1969, Pages 274-275

The slope parameter of the differential cross-section of elastic p-p scattering in energy range 12–70 GeV

G.G. Beznogikh, A. Buyak, K.I. Iavchev, L.F. Kirillova, P.K. Markov, B.A. Morozov, V.A. Nikitin, P.V. Nomokonov, M.G. Shafranava, V.A. Sviridov, **Truong Bien**, V.I. Zayachki, N.K. Zhidkov, L.S. Zolin, S.B. Nurushev, V.L. Solovianov

[Show more](#)

[Add to Mendeley](#)
[Share](#)
[Cite](#)

[https://doi.org/10.1016/0370-2693\(69\)90438-9](https://doi.org/10.1016/0370-2693(69)90438-9)
[Get rights and content](#)

Thật là mừng khi thấy ngoài 80, cậu Biên vẫn mạnh khỏe, minh mẫn, hỏi những câu hỏi của sự kiện cũ mà tôi phải lục tìm trí nhớ mãi mới trả lời được.

Ghi chép lại một ngày xuân gọi nhớ nhiều kỷ ức.

References

Beznogikh, G. G., et al. (1969). The slope parameter of the differential cross-section of elastic pp scattering in energy range 12–70 GeV. *Physics Letters B*, **30**(4), 274-275. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/0370269369904389>

Beznogikh, G. G., et al. (1972). Small angle proton-proton elastic scattering from 9 to 70 GeV/c. *Physics Letters B*, **39**(3), 411-413. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/0370269372901529>